

Sygn. akt II CNP 5/15

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 8 maja 2015r.,

skargi P. P.

o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w S.

z dnia 18 sierpnia 2014r., wydanego

w sprawie z wniosku P. P.

przy uczestnictwie M. P.

w przedmiocie wykonywania kontaktów z dzieckiem,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Ł. postanowieniem z dnia 20 lutego 2014 r. nakazał uczestniczce zapłacenie na rzecz wnioskodawcy kwoty 5 000 zł za naruszenie w dniach 13, 15 i 27 grudnia 2013 r. oraz w dniach 4 i 7 lutego 2014 r. obowiązków wynikających z postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 10 grudnia 2013 r. w przedmiocie zabezpieczenia kontaktów wnioskodawcy z małoletnią córką uczestników.

Po rozpoznaniu sprawy na skutek zażalenia wnioskodawcy i uczestniczki Sąd Okręgowy w S. postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2014 r. zmienił zaskarżone postanowienie w punktach 1 i 2 w ten sposób, że zasądzoną kwotę obniżył do kwoty 1 500 zł, oddalił w pozostałej części zażalenie uczestniczki i w całości zażalenie wnioskodawcy.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem wymienionego wyżej postanowienia Sądu Okręgowego w S., w odniesieniu do orzeczeń objętych punktami 1 i 2, wnioskodawca domagał się stwierdzenia, że jest ono sprzeczne z art. 598¹⁶ § 1 zdanie drugie k.p.c., podał, że poniósł szkodę w rozmiarze 3 500 zł będącą różnicą pomiędzy sumą pieniężną orzeczoną przez Sąd pierwszej instancji, a tą nieprawidłowo ustaloną w kwestionowanym postanowieniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Jej celem jest uzyskanie prejudykatu, umożliwiającego dochodzenie roszczeń odszkodowawczych od Skarbu Państwa, za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej, polegające na wydaniu prawomocnego orzeczenia, które narusza prawo (art. 417¹ § 2 k.c.). Uzyskanie zatem prejudykatu stwierdzającego niezgodność orzeczenia z prawem dotyczy, co do zasady, tylko tych orzeczeń, które wskazane zostały w art. 424¹ § 1 k.p.c. i art. 519² § 1 k.p.c., czyli prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie i prawomocnego postanowienia co do istoty sprawy sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a także orzeczeń wskazanych w art. 1148¹ § 3, art. 1151¹ § 3 i art. 1215 § 3 k.p.c. Natomiast co do prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje,

można dochodzić odszkodowania, stosownie do art. 424^{1b} k.p.c., bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych. W sprawach egzekucyjnych skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie przysługuje (art. 767⁴ § 3 k.p.c.).

Postępowanie dotyczące wykonywania kontaktów z dzieckiem, do którego należy podejmowanie postanowienia o zagrożenie nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej osobie, która nie wykonuje albo niewłaściwie wykonuje obowiązki w przedmiocie kontaktów z dzieckiem (art. 598¹⁵ § 1 k.p.c.) oraz postanowienia o nakazaniu osobie, której sąd opiekuńczy zagroził nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, dokonania jej zapłaty, w wysokości stosownej do liczby naruszeń (art. 598¹⁶ § 1 k.p.c.), utraciło charakter egzekucyjny i stało się jednym z postępowań opiekuńczych, mających na celu wymuszenie świadczenia o charakterze niepieniężnym.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 25/13 (OSNC 2013, nr 12, poz. 140) przyjął, że postępowanie to, objęte przepisami art. 589¹⁵ do art. 598²¹ k.p.c., jest *sui generis* postępowaniem rozpoznawczym, ograniczonym jednak tylko do fazy wykonawczej, nie obejmuje fazy rozstrzygającej, którą regulują przepisy ogólne o postępowaniu opiekuńczym. Składa się ono z dwóch etapów, których przeprowadzenie wymaga wniosku uprawnionego.

W ramach pierwszego etapu sąd orzeka o zagrożeniu nakazaniem zapłaty określonej osobie, która nie wykonuje albo niewłaściwie wykonuje obowiązki wynikające z orzeczenia albo zawartej ugody, dotyczące kontaktów z dzieckiem, oznaczonej sumy pieniężnej za każde naruszenie (art. 598¹⁵ § 1 k.p.c.). Przewidziane w art. 598¹⁵ § 2 k.p.c. zagrożenie skierowane jest do osoby uprawnionej do kontaktów z dzieckiem, jeżeli narusza obowiązki wynikające z orzeczenia lub ugody albo do osoby, której kontaktów zakazano. Przejście do drugiego etapu następuje po wyczerpaniu pierwszego, który może być także objęty postępowaniem rozpoznawczym, stosownie do art. 582¹ § 3 k.p.c.

Podjęcie drugiego etapu postępowania, dotyczącego nakazania osobie, której sąd zagroził nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, zapłaty sumy obejmującej liczbę naruszeń następnie, jeżeli nie wypełnia ona nałożonego

na nią obowiązku (art. 598¹⁶ § 1 k.p.c.). Postanowienia wydawane w obu etapach nie kończą postępowania w sprawie dotyczącej kontaktów z dzieckiem, do umorzenia którego dochodzi, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od uprawomocnienia ostatniego postanowienia nie wpłynął kolejny wniosek w tym przedmiocie (art. 598²⁰ k.p.c.). Podlegają one zaskarżeniu zażaleniem (art. 598¹⁵ § 3 k.p.c.), pomimo ich merytorycznego charakteru.

Określona przez Sąd Najwyższy, w przekonujący sposób, natura postanowień mających na celu wykonanie obowiązków związanych z ustalonymi kontaktami z dzieckiem, prowadzi do wniosku, że postanowienie przewidziane w art. 598¹⁶ § 1 k.p.c. nie jest orzeczeniem samodzielnym, ale kontynuacją wszczętego wcześniej postępowania wykonawczego, nie kończy postępowania w sprawie. Oznacza to, że prawomocne postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie nakazania osobie, która nadal nie wypełniła nałożonego obowiązku, zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, nie należy do kategorii postanowień co do istoty sprawy kończących postępowanie, o jakich mowa w art. 519² § 1 k.p.c. Podkreślenia wymaga również i to, że kwestionowane skargą postanowienie dotyczy wykonania postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 10 grudnia 2013 r., określającego kontakty wnioskodawcy z małoletnią córką uczestników, wydanego w trybie zabezpieczenia w sprawie o rozwód (art. 445¹ § 1 k.p.c.), od którego nie służy skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem. Jeżeli zatem nie jest dopuszczalna skarga od postanowienia konkretyzującego obowiązek w przedmiocie kontaktów z dzieckiem, to niezależnie od względów dotyczących rodzaju postanowienia uregulowanego w art. 598¹⁶ § 1 k.p.c., także systemowe argumenty nie dają podstaw do uznania, że skarga jest dopuszczalna od postanowienia mającego na celu wykonanie tego obowiązku.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę na podstawie art. 424⁸ § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.